

ÁLLATVÉDELEM

Az Országos Állatvédő Egyesület tagjai és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségéhez csatlakozott egyesületek tagjai külön előfizetés nélkül, tagdíjuk fejében kapják

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET” ÉS A „MAGYARORSZÁGI ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ”-NEK KÖZLÖNYE
BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCA 11—13. SZ. TELEFON 85—12

Ezen lap közleményeinek utánnyomását nemcsak szívesen megengedjük, hanem tisztelettel kérjük is
Megjelenik egyszer havonként
Előfizetési ára 1 évre 2 korona

Az állatvédelmi ügyek a földmivelésiügyi ministerium ügykörében.

Eddig az állatvédelem, ezen a címen, a közigazgatás egyik ágazatában sem szerepelt, az Országos Állatvédő Egyesület kérelmére azonban 1910. évi január hó elsején kiadott ügy- és személy-beosztás szerint, a földmivelésiügyi ministerium ügykörébe felvétellett. Most újabb lépés történt ez irányban, amennyiben a m. kir. belügyminiszter ur f. é. április hó 20-án 142621/1910. IX. sz. a. kelt és a földmivelési minister urhoz intézett átiratában az állatvédő egyesületek felett gyakorlandó főfelügyelői jogot és ezzel kapcsolatban az állatvédő egyesületek alapszabályainak jóváhagyási jogát a földmivelési ministerium hatáskörébe engedte át. Ebből folyólag az ujonnan alakuló állatvédő egyesületek alapszabályai jóváhagyás végett ezen nem a belügyminiszter urhoz, hanem közvetlen a földmivelési minister urhoz terjesztendők fel és ugyanide intézendők általában a már fennálló egyesületeknek az alapszabályok módosítására vonatkozó beadványai.

Szíveskedjenek ezt a szövetségünkbe tartozó, már működő egyesületek vezetői és az új, ilyen egyesületek alakítására törekvő ügybarátok tudomásul venni.

Ebadóemelés Budapesten.

Erről futólagosan megemlékeztünk már lapunk múlt havi számában és felhóztuk, hogy egyesületünk e tárgyban a székesfőváros t. Tanácsához beadványt intézett. Ebből a beadványból tagjaink és olvasóink tájékoztatására kiemeljük itt a következőket:

Egyesületünk a székesfővárosi ebtartási viszonyokat, az ebben kifogásolható állapotokat nem annyira az idevágó fővárosi szabályok és intézkedések netáni fogymközásaiban keresi és találja, hanem inkább abban, hogy a fővárost környező s az avval határos községek ebtartási viszonyai kedvezőtlenek s innen van, hogy e vidékekről állandóan gazdátlan és kóbor kutyák nagy-

számban kerülnek a főváros területére, újabb és újabb veszedelmet hozva így veszettség képében az emberre s állatra. Ebben véli rejleni a bajnak legfőbb tényezőjét s azt hiszi, hogy a kalamitás csak úgy csökkenthető, vagy szüntethető be, ha legalább is Pest-P.-S.-K.-vármegye hatósága a székesfőváros hatóságával egyetértőleg és olyan alapon szabályozza újra az ebtartást, hogy az teljes mértékben legyen figyelemmel a főváros ezen érdekeire.

Az adóemelés kérdésében, mert az emeléssel bizonyára az ebek számának csökkentése, nem pedig a pénzügyi érdek előnyösebb alakulása céloztatik, az O. Á. V. E. úgy véli, hogy a főváros belterülete ebtartóira magasabb adónak kivetése nem méltányos és nem szükséges, mert hiszen ezek a tulajdonosok a maguk jól gondozott, védett ebeikkel a kalamitások felidézésében szerepet nem visznek, a tulszaparodásra alkalmat nem szolgáltatnak; de igen is az eddiginél magasabb adóval illethető a külterki ebtulajdonosok jelentékeny része, amely egyfelől a kelleténél nagyobb számban tart vagy tür kutyát s ezekkel a veszélyt növeli, mert közönségesen a fennálló szabályok figyelmen kívül hagyásával tartja azokat már nem kedvtelésből, mint a belterületi legtöbb tulajdonos, hanem a ház, a személy, a vagyon őrzésére. Bár ezek a tulajdonosok jórészt a szerényebb jövedelmű osztályhoz tartoznak, mégis — szem elől tartva a célt — az eddiginél magasabb, de okvetlenül csak elviselhető magasságu adóval volnának tehát illetendők, hogy eként csak a szükséges számú ebek tartására és azok jobb, a szabályoknak megfelelőbb gondozására indittassanak s kényszerüljenek.

Szóval, helyzettessék lehetőleg nagyobb suly az itt tárgyalt formában a környék ebtartásának rendezésére, szigorítására, mert avval utja vágatik az ebek tulszásba menő elszaporodásának sulyosabb adóteher életbe léptetése nélkül is és meg lesz adva a lehetőség — ami kívánatos — arra, hogy ebet tarthasson valaki nagyobb áldozatok nélkül kedvtelésből és kutyát az élet, a vagyon védésére, minél kevesebb eséllyel arra, hogy állata a veszettség irtózatos nyavalyájába essék és azt más állatokra és az emberekre átültethesse.

A döntés e kérdésben sok embert közelről érdekel; vajha minél megnyugtatóbb formában kerülne az elénk.

Ebzárlat Budapest egész területére.

Valósággal mint derült égből a mennykő, csapott le a múlt hónap végén Budapestre és a szomszédos két vármegyére az általános s nem kevesebb, mint 3 hónapra terjedő ebzárlat.

Egyesületünk az, aki évek óta szorgalmazza az ebtartási viszonyoknak végleges rendezését és pedig annak méltányos szigorítását, tekintettel arra, hogy az ebveszettség folytonos jelentkezése Budapestet majdnem állandóan ebzárlat alatt és veszélyben tartja. A súlyos, 3 hónapra terjedő zárlat elrendelését megelőzőleg is az O. Á. V. E. átirta tárgyban Pest-P.-S.-K. vármegye alispánjához s az átiratot másolatban megküldte a székesfőváros t. Tanácsának is.

Jeleztük lapunk f. évi 2. számában, hogy a főváros kerületi előljáróságai értekezletet tartva, avval a javaslattal járultak a Tanács elé, hogy tegyen lépést a földművelésügyi miniszter urnál a ma már érvényben levő 3 hónapos ebzárlat elrendelése iránt. A miniszter ur f. évi július 13-ikán 26749. III. 1. sz. a. ki is bocsátotta erre vonatkozó szigorú rendeletét, bizonyára meghallgatván az „Orsz. Állategészségügyi Tanács“ ebbeli javaslatát is. Erre látott nyilvánosságot aztán az ismeretes nagy vörös falragasz, amely a fővárosi ebtartókat természetesen felettlen kellemetlenül érintette s amelyet kivált vadászberek, a vadászati idény küszöbén, nagyon is szigorúnak ítélték.

Nincs mit tagadni: az O. Á. V. E. is, aki különben a szigorítás ellen állást sohase foglalt, mert anélkül sohase vélte orvosolhatóknak a fenforgó eb-mizériákat, tulszigorúnak ítélte a 3 hónapos zárlatot s avval a kéréssel járult a főváros tanácsához — s ezt a miniszter urnak is tudomására juttatta,* — hogy

* 1911. VIII. 1.—1114. szám.

amennyiben az 1888. évi VII. t.-cikkhez adott 1888. évi 40.000. számú végrehajtási rendelet 188. §-ában előírt 40 napi zár alatt a fenforgó ebtartási állapotok kielégítő javulást mutatnának, a zárt oldja fel, s ne ragaszkodjék tovább a 90 napos zárhoz.

Ennyiben eleget tevén az ebtartók érdekének és feladataiból folyó kötelességének, bizalommal van aziránt, hogy az illetékes forumok figyelemmel lesznek a kellő okfejtéssel ellátott kérelemre.

A budapesti utcai galambok.

Lapunk múlt havi számában felhoztuk, hogy a budapesti utcai galambok érdekében átiratot intéztünk a székesfőváros t. Tanácsához. (1911—1004. sz.)

Mint ismeretes, állítólag tervbe vétetett ez állatok megtizedelése, elüldözése, esetleg kiméletlen kiirtása, mert kellemetlenül szennyezésükkel, sőt állítólag károsak középületek ékítményeinek rongálásával és paraziták terjesztésével.

Rámutattunk átiratunkban arra, hogy ezek a szárnyasok a világ majd mindegyik nagyobb városában, de nálunk is pl. Pécsen, Aradon és máshol is, mint a

nagyvárosi madár-sivárság enyhítői, nemcsak türelnek, hanem védelmeztetnek is, nem válnék hát a szép Budapest előnyére, ha a madár-élet hijján ebbeli sivársága fokozódnék.

Nem lehattunk kétségben a felett, hogy a székesfővárosnak kellemes lakályosságára kényes és azért oly nagy áldozatokat hozó Tanácsa a szóban forgó galambok üldözésébe vagy éppen kiirtásába bele nem megy s legfeljebb arra fog csak törekedni, amint tette azt a múltban is, hogy a középületek szobrai, freskói s egyéb nagyértékű diszitményeit a galamtok, csókák, verebek, héják részére lehetőleg hozzáférhetlenné téteti, pl. minél sűrűbb fonadéku sodrony-hálóval való védelessel, amint történt az a Bazilika és a tőzsdeépület diszitményeinek lehető védelmére.

Az Erzsébet-téri verebeknek a múltban történt sikertelen üldözése pl. mutatja, hogy mind a várost járó és lakó szárnyasok ellen rendkívül nehéz küzdeni s a galambok ellen éppen nehéz, mert ha ezeket pl. a közönség nem kedvelné s nem etetné is untalanul, még mindig rendkívüli mennyiségű eleség állna rendelkezésükre az elhullogatott emberi táplálékokból, de különösen a nagyszámu gabnás pincékből és más raktárakból meg a lófogatu járművek állatainak szétszóródó zabjából és általában abrakjából, úgy, hogy ennek az Eldorádónak az itthagására birni őket lehetetlen.

Különben az irtásukkal, tizedelésükkel vesződni se volna okszerű, de nem volna emberséges sem: megvan az ő természetes ellenségük az imént megnevezett ragadozó szárnyasokban s számuk Budapesten különben se oly nagy, hogy gyéritésük immár elodázhatlanak volna mondható, tekintettel arra, hogy ama kártétel és szemetelés, melyet némelyek a galamb bűnéről fel, továbbra is fenmaradna, hacsak a kipusztítást nem terjesztenők ki a hasonló vétségeket elkövető verebekre, csókákra stb.-re is, ami pedig úgy gondolom, keresztülvihetetlen.

A szentimentálisabb állatbarátok a sodrony-hálóval való védekezést elvetendőnek tartják, de nem egészen helyes a felfogásuk; mert igaz ugyan, hogy kezdetben neki repül ugyan annak a galamb, a csóka, veréb stb. s fenn is akad benne — ha tág a rostélyzata — fejfel, ha szűk, lábai karmaival s esetleg ott pusztl el, de ez még mindig enyhébb következmény, tekintve a célt, semhogy vele meg ne alkudhatnánk, mert látni lehet pl. a Bazilika és a tőzsdeépület homlokzatán, hogy mind e szárnyasok a rostélyt megközelíteni se merik.

Ne törjünk hát drákoilag a kívánatos, kedves látványt nyújtó s a szó szoros értelmében nem káros, bár proletár utcai galambokra; ami pénzt ezért ki kellene adnunk, fordítsuk inkább hasznos éneklő madarak megtelepítésére és védelmére.

Amde tegyünk valami okszerűt és célszerűt arra is, hogy nem kívánatos helyen való tartózkodását e szárnyasnak, az utcai galambnak, megakadályozzuk.

Amint a székesfőváros t. Tanácsának ép e pillanatban érkezett értesítéséből látjuk, a Vigadó galambjai ellen már is kellő, szerintünk is okszerű és célszerű intézkedést hajtott végre dr. Igali Kálmán ur, a Vigadó gondnoka. Ez intézkedés méltó a követésre.

A vigadói galambok, mint azt Igali ur kétségte-
lenül konstátálta, avval veszélyeztették az ottani lakó-
kat, hogy nagyobb mértékben közvetítették a lakásokba
az ovantag nevű, poloskaszerű élősködőt. Emiatt kellett
fontolóra venni a galamboknak valami uton-módon
való ártalmatlanná tételét.

Nos, a kérdés már is megoldottnak mondható:
nevezett gondnok az épületnek minden, a padlásra
vezető nyílását sűrű sodrony-hálóval záratta el, az
ovantagok ezreitől ellepett galambfészkeket eltávolít-
tatta, ekként arra kényszerítve az állatokat, hogy más
tanyát keressenek.

Érdekes, hogy a vigadói galambok máig tanyát
is ütöttek a központi városháza padlásán; amely épület-
ben állandó emberi lakások nem lévén, a jelzett ovantag-
kellemetlenség annál kevésbé foroghat fenn, mivel
attól jórészt mentesen kerültek az állatok az ily élőskö-
dőtől mentes új tanyára.

Hát ne pusztítsuk ki a főváros utcáit élénkítő
galambokat, hanem védekezzünk kellemetlenkedéseik
ellen másképp, pl. az itt említett módon. Mo.

Ehető madárfészkek.

A természet élő világában tudvalevőleg sok a
bámulatra méltó jelenség; ezek közé tartozik egy ten-
geri s illetőleg sziklai fecskeféle fészke, mely emberi
fogyasztás tárgyát képezi s különösen kínai nábobok
aszalának egyik kimagasló csemegéje.

E fecske 50—60 év előtt ugyszólván ismeretlen
volt s életmódja csak újabb időben lett felderítve, fész-
két azonban már 3 száz év előtt is ősmerte Európa
a muzeumokból, hol *Nidi alcionum* név alatt volt
látható.

Ez állat és e fészkek hazája az indiai Archipel;
fő lelethelye a jávai, a borneoi, a celebesi és a Sunda-
szigetek.

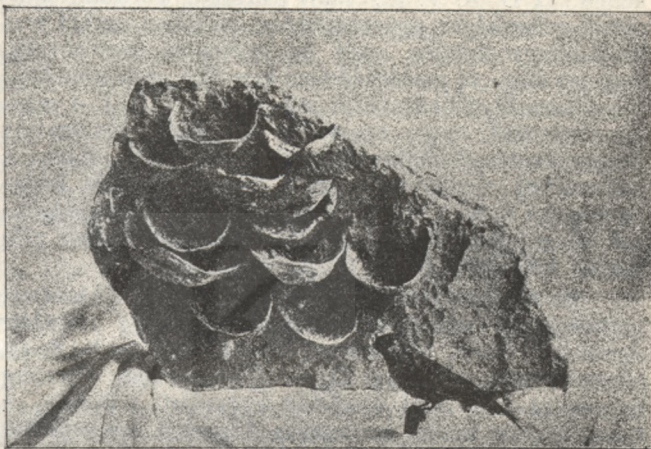
A sunda nyelven Manuch valet-nek nevezett e
szárnyas, mely a fészkek mellett az itt levő ábrán lát-
ható, apró fecske-féle, a fali fecske-családból; éven-
kint 4-szer költ 3—4 ivadékot s a tenger azon szik-
lái körül tanyázik, ahol legerősebb a hullámverés s
ahol s hullámzás a sziklába üregeket váj, azokat időn-
kint elárasztja, s megint elhagyja, ekként szétmorzsolts
puhánnyokkal, apró tengeri állatkákkal zuditván be azo-
kat. E szétmorzsolódott és apró élő állatok képezik
táplálékát a szóban forgó fecskének. A hullámverés
periodusosságához képest e szikla-üregek majd viz-
mentesek, majd vízzel elárasztottak s a szóban forgó
fecske kitűnően meg tudja lesni a pillanatot arra, hogy
az üreget felkereshesse, fészket annak víztől védett
falaira megrakhassa, szóval, villámsebessen ki-beszáll-
hasson annak szűk oduiban. Áthatol a hullámverés
permetéjén is s abban is elfogja mondott táplálékát.

Maga az u. n. ehető fészkek tulajdonképpen csak
a fészkek kagylószerű váza és két formájú lehet, t. i.
mélyebb kalánszerű és sekélyebb, laposabb osztriga-
teknőszerű. E különbségek valószínűleg abból erednek,

hogy az oduk közete különböző, vagy pedig onnan,
hogy megépítésükhöz az anyagnak összehordása könny-
ebb vagy nehezebb.

Kezdetben az volt a hiedelem, hogy e fészkek az
állat begyében ragasztó anyaggal kevert tengeri mo-
szatokból állanak; begye azonban e fecskének nincs s
görcsői vizsgálatból is tudva van már, hogy nincs e
fészkek vázában növényi anyag. Kiderült ily fecskék
boncolásánál, hogy a fészkeképítés idején e madár nyál-
mirigyei erősen megnagyobbodnak és dusan ömlesz-
tenek sűrű, ragadós nyálát, mit ha megszáritottak, az
u. n. ehető fészkek vázához lett hasonló tulajdonságúvá.

Nagy kivétel, hogy e fészkek vázában növényi anyagok-
kal is átszótt, s ekkor mint csemegé, jóval értéktele-
nebbnek vétetik.

Magának a fészkek vázában az építése ugy történik,
hogy a fecske a kiválasztott hely közetere időnkint
vissza-visszaszállva, szájából kiönti sűrű nyálát s rendre-
rendre olyképen formálja meg, mint a mi fecskénk az
eresz alatt a sárból. A nyál megszilárdulván, a fészkek
alpvázát adja s aztán következik magának a fészkeknek
további kiépítése.

Az indiai salangan-fecskének is nevezett ezen
madár nagyrészt az állatvilágból eredő anyagokon él
és tanyát üt esetleg a mondott szigetek belsejében is,
a tengertől több kilométernyire és a sziklákon s onnan
jár el a partra és vissza nyilsebességgel. A malájok
emiatt el is nevezték „a levegő gondolat-gyors leányá-
nak, ők egyébiránt ez állatok fészkeinek elszedési mű-
veletét „szüretelés“-nek nevezik s ez a szüretelés, mint
gondolható, rendkívül fárasztó és veszélyes munka, de
végrehajtják, mert ez az „ehető fészkek“ nagy áron
adható el.

Ahol ily fecske nagyszámban tanyáz, egészen zárt
szervezetű ember-kaszt keletkezik, mely az ily fészkek
„szüreteléséből“ pénzel; ennek kizárólagos joga van
ott ez üzemmel monopoliúmszerűen foglalkozni.

Érdekes, hogy a fészekszedést nagy ünnepély
előzi meg, mely az ő Lovo nevezetű istennőjüknek

van szentelve. Ennek az istennőnek templomot is építenek a sziklán s ott lakomát rendeznek a munkabafogás előtt.

Európában, tudvalevőleg, ez ehető fecskéfészék még fejedelmi asztalokon sem, vagy csak rendkívül ritkán fordul meg; legerősebben fogyasztják (vizben vagy levesben feloldva) Kinában, hol — persze a módosabbak asztalán — majdnem mindennapi „előétek”.

Monostori Károly.

Egyesületi és szövetségi hírek.

Körirat a szövetségbe tartozó egyesületekhez. A szövetséges egyesületek közti kapocs erősítése érdekében az O. Á. V. E., mint Központ, köriratot intézett a szövetséges egyesületekhez, melyben ezeket arra kérte, hogy minden, akár az egyesületi tevékenység, vagy az állat- és madárvédelem keretébe vágó eseményről, ülésekről, előadásokról stb. az O. Á. V. E.-t mindig értesítsék, hogy ezekről a szövetségi közlönyben megemlékezés történhessen. Az O. Á. V. E. ebben a körlevélben megjegyezte azt is, hogy az illetők könnyebbége érdekében beéri azzal, hogy külön tudósítók vagy jegyzőkönyvek helyett a helyi lapok illető példányai küldetnek be az O. Á. V. E.-hez.

Az O. Á. V. E. a soproni Á. V. E.-nek 30 koronát utalványozott abból az alkalomból, hogy Winkler Ágoston soproni fegyintézeti tanító az O. Á. V. E.-től fészekodvakat kért. Az O. Á. V. E. önként értetőleg mindenütt ott, ahol állatvédő egyesület működik, a hozzá forduló feleket az illetékes állatvédő egyesülethez utalja és annak támogatására biztatja. A jelen esetben is a fegyintézet az Á. V. E. útján fog kért oduk birtokába jutni.

A nyíregyházi állatvédő-egyesület július hó 29-én tartotta meg közgyűlését Májerszky Béla kir. tanácsos, polgármester elnöke alatt. Kubacsko István titkár kiemertő jelentésben számolt be az egyesület múlt évi működéséről. A közgyűlésről a „Nyirvidék” c. lapban részletes tudósítás jelent meg. Erről következő számban emlékezünk meg.

A szombathelyi állatvédő-egyesület megalakítója és titkára, Rádai Gyula a kaposvári állami kereskedelmi iskola igazgatójává neveztetett ki és helyébe dr. Kőrösi Aladár ügyvéd bizatott meg a titkársággal. Lelkes hívünk, Rádai Gyula, megígérte, hogy Kaposvárott is kezdeményezője lesz állatvédő-egyesületnek.

A kassai állatvédő-egyesület, mely 1885-ben keletkezett, de már évek óta nem működött, felszólításunkra újra felvette a működés fonalát. Arányi Antal elnöke alatt bizottság alakult, mely lelkes felhívást bocsátott ki, megindította a taggyűlést és anyagi támogatásért folyamodott a kassai pénzügyhatóságokhoz.

A győri állatvédő-egyesület megalakításánál felkérésünkre a városi tanács dr. Szauter Ferenc vezetése alatt álló gazdasági hivatal bizta meg. Az ügy kezdeményezői Bay Ferencné és Erdélyi Ferencné urnők.

A „Győri Hírlap” említést tett Bay Ferencné tanárnő kezdeményezéséről, és nagy jóakarattal érvelt egy állatvédő egyesület alakításának szükséges voltáról. Erre a cikkre az O. Á. V. E. elnöke is ugyancsak a „Győri Hírlap”-ban reflektált egy cikkel, melyben az egyesület alakítását szorgalmazta.

Pancsován Boleanczu Traján kir. törvényszéki hites tolmács vállalkozott állatvédő-egyesület alakítására.

Losoncon Somló Károly főgimnáziumi tanárt kértük fel á. v. e. alakítására.

SZEMLE.

Állatvédő versenyistálló-tulajdonos. A Bécsben megjelenő „Der Sport” c. folyóirat a versenyfutó lovak biztatására használt ostorozás túlzásai ellen emel szót. A verseny szempontjából megengedi ugyan, hogy kivált a „finish” alkalmával az ostor használata indokolt, sőt szükséges lehet, de hangsúlyozza, hogy az ostornak főlegesen sűrű használata kárhóztatandó. Felemlíti, hogy a versenyistálló-tulajdonosok között is találkoznak, akik a lovak kiméletesebb kezelésére utasítják a zsokékat. Ezek közül kiemeli és megnevezi a nálunk is humánus gondolkodásáról országzerte ismeretes Szemere Miklós nagybirtokost. A folyóirat szerint — és ezt aláírjuk — a nemes véru versenylő természeténél fogva teljes erőfeszítéssel, tőle kitelhetőleg igyekezik feladatát végezni és az ostorcsapásokat csak mint büntetést és nem mint biztatást érezheti. A versenyt nézők a lovakra sűrűn hulló ostorcsapások látványát már úgy megszokták, hogy a küzdelmet anélkül nem is képzelhetik. Kiváló trénernek már ismételtelen utaltak arra, hogy az ostornak használatát lehetőleg mellőzni, vagy mindenesetre nagyban korlátozni lehetne és kellene. Ennek az iránynak köszönhető az, hogy pl. Belgiumban a két évesek versenyénél az ostor alkalmazása egyáltalában tilos. John Reeves az ismert nevű tréner többek között odanyilatkozott, hogy a versenylovaknak a start-szalag előtt való nyugtalansága és idegessége is annak a tudatnak tulajdonítható, hogy a szalag eltávolítása után induláskor, már azonnal záporosó gyanánt hullanak rájuk az ostorcsapások. —nyi—

A berlini állatmenedékház, melyet a város támogatásával a Deutscher Tierschutzverein tart fenn, a múlt évben igen jelentékeny forgalmat ért el. Az állatmenedékházban megfordult 15 820 kutya. Ezek közül az utcákon elfogott kutya volt 6.357, gazdátlanul talált kutya, mely szájkosárral volt ellátva 264, gazdátlan kutya szájkosár és bárca nélkül találtatott 2 887, a menedékház szabad rendelkezésére beszolgáltattak 1.221 kutyát. Megölesre került 3.979, tartásra adatott 785 kutya.

Sadizmus és állatkinzás. Mi az a Sadizmus? Szerecseneknek mondhatjuk magunkat, hogy a kultúrának ez a kinövése nálunk még alig ismeretes. A mai, perverzításokra hajló, társadalomban találkoznak oly egyének, akik más érző lények, emberek vagy állatok

fájdalmában, kinjában, vergődésében gyönyört lelnek és akik ezt a gyönyört maguknak minél gyakrabban megszerezni igyekeznek. Ezt a rettenetes perverzítást Marquis de Sade ismertette minden oldalról és minden vonatkozásában. Az ő nevéből ered a sádista elnevezés. A sádista sok mindenféle akadály, a büntetőtörvénykönyv és a társadalmi rend által akadályozva van abban, hogy emberek megkínzásában vagy gyilkolásában elégitse ki iszonyatos szenvedélyét. Így hát állatok kínzására veti magát, gyakorolja ezt maga vagy végezteti másokkal és gyönyörködik az állatok fájdalmában és vergődésében. De mint minden gonosz szenvedély, ez is elragadja az embert, a sádistát a gyönyör fokozása irányában. Előbb vagy utóbb nem éri be az állatok fájdalmának látványosságával, hanem az emberek kinjainak élvezésére vágyik. Itt nyílik az állatvédelemnek ismét alkalma arra, hogy igazolja, hogy az állatvédelem sajátképpen az emberek védelmére irányul. Az okos és tapintatos állatvédő csakhamar kéri a napról-napra megfigyelt állatkínzások közül azokat, melyeket perverz hajlamu emberek pusztá kéjelgésből követnek el vagy idéznek elő. Itt azután az emberiség megvédése érdekében gyors és erélyes beavatkozás és közbelépés szükséges, hogy még nagyobb és komolyabb gonoszságnak eleje vételessék.

—yi—

IRODALOM.

„Gyermek-Naptár“ az 1912. évre. (Megrendelhető az Orsz. Állatvédő Egyesületnél Budapest, IX., Ernő-utca 11—13.) Ára példányonként 10 fillér.

A több, mint egy évtized óta évenként megjelenő ezen naptár 1912. évi folyama valósággal meglepően gazdag, választékos, a gyermekvilág értelmi és érzelmi körébe éppen beillő tartalommal imént hagyta el a sajtót, a megszokott diszes kiállításban.

A 64 oldalra terjedő kötet nem kevesebb, mint 46 pompás ábrával és igazán szép színes címképpel van illusztrálva s az első pillanatban nem tudja az elfogulatlan bíráló, hogy mit méltasson legelőbb is dicsérettel, vajjon a szerkesztő művészetét, aki ily szűk keretben annyi kedves olvasni valót tud ékes képekkel gazdagítva felhalmozni, vagy a szerzőket, akik szebbenél szebb közleményeikkel oktatják és bájolgják el apró olvasóikat.

Már Mádaynak a bevezetője mestermű a maga nemében. Méltóan sorakoznak ehhez a többi közlemények, számszerint ily kis helyen nem kevesebb, mint 33, ezek között neves szerzőktől (Benedek Elek, Gaál Mózes, Zempléni Árpád, Szabolcska Mihály, Szöllőssy Oszkár, Tordai Grail Erzsébet) pompás dolgozatok s másoktól, (több névtelentől is,) nemkülönben igen talpra esett, bájos munkák.

Nem lehet kétség, hogy ezen kiválóan sikerült könyvecske megnyeri mindazok tetszését, akiknek a kezébe kerül és különösen nagy örömet fog kelteni a gyermekvilág körében, hol tanító, hol gyönyörködtető, hol egyébkép megható állattörténeteivel, meséivel, példázásaival s természetesen szép illusztrációival is.

Az O. Á. V. E. tudvalevőleg nagy anyagi áldozattal tartja fenn és terjeszti e naptárát s világos, hogy amikor példányonként 10 fillérért adja s abból is 1 fillért az Eötvös-alapba juttat, oly missziót végez, amely méltó legmesszebb menő elismerésünkre és pártfogásunkra.

Paedagogus.

A Mecsek-Egyesület Évkönyve. Mint minden évben, az 1910. évben is pompás évkönyvben számol be a működéséről a jeles egyesület illusztris titkára, *Kiss József.*

A 140 oldalra terjedő diszes könyv rendkívül érdekes és gazdag szövegben és gyönyörű illusztrációkban egyaránt, úgy hogy a turisztika kedvelői kétség-telenül nagy élvezettel fogják szemlélni és olvasni.

Az egyesület mint mások is, most is beszámol többek között „Madárvédő osztályának“ működéséről is. Ebből a közleményből a következőket reprodukáljuk:

„Osztályunk egyik főfeladatának tartotta segíteni az iskoláknak abban, hogy a fejlődő, kialakuló tanuló-lélekben az állat- és madárvilág iránti szeretet fölébressztessék. Az Országos Állatvédő Egyesület minden évben ugynevezett „Gyermeknapot“ ad ki, mely a gyermeklélek nemesedését, finomodását előmozdító állatmeséket és az állatszeretetre buzdító költeményeket tartalmaz. Ezen naptárból 200 darabot osztottunk ki jó magaviseletű és jó előmenetelű népiskolai tanulóknak között. Ugyancsak osztályunk megbízásából Lechner Kornél könyvkereskedőnél is kaphatók voltak 10 fillérért a „Gyermeknapot“, melyeket a tanulók szép számban vásároltak.

Az idén azonban még tovább mentünk; nem elégedtünk meg azzal, hogy a népiskolákat megnyertük az állatvédelem nemes ügyének. Osztályunk elhatározta, hogy ezentul minden évben a főgimnáziumi, a főreáliskolai, a felsőkereskedelmi iskolai és a tanítóképződei önképző körben egy-egy aranyat tűz ki jutalmul azon tanuló megjutalmazására, aki egy a madár- és állatvédelem köréből vett kérdést legjobban megold. Az idei pályázat mindegyik iskolában szép eredménnyel végződött. E helyen mondunk köszönetet az iskolák igen tisztelt vezetőinek, kik bennünket az eszme kivételében oly odaadón támogattak. Nincs már iskola, melynek udvarán ott ne látnók a mesterséges fészkelőket, etetőket, melyekbe a hidegebb idő beálltával maguk a tanulók szórják a madárelédelt.

A keményebb hideg beálltával gondoskodtunk a madarak etetéséről, még pedig a Mecseken, a Tettyén, a sétatéren és a megyei árvaházban elhelyezett etető kunyhókban. Osztályunknak célja ezzel a példaadás, aminek meg is lett az eredménye, mert a közönség köréből is többen gyakorolják már eme nemes cselekedetet.

A Mecseken elhelyezett mesterséges fészkelőknek utána nézve, azokat tulnyomó részben hasznos, éneklő madarak által betelepítve találtuk.

Az állatvédelem eszméjének ébren tartására szolgáltattak figyelmeztető tábláink, melyek állandóan a hasznos állatok iránti kötelességre intenek bennünket.

Ha állatkínzás jutott tudomásunkra, azt a helyi

sajtóban mindjárt napfényre hoztuk. Kérjük a nagyközönséget is, ha állatkinzásról szerez tudomást, szíveskedjék arról osztályunkat értesíteni, amely majd tudni fogja kötelességét.

Turisztikai és szépészeti egyesületeink szerte az országban jól tennék, ha a „Mecsek“ egyesület ezen hasznos állatvédelmi törekvéseiről tudomást vennének és a példát követnék. Bármely város vagy apróbb község ilyes egyesületének ezirányban érdeklődő megkeresésére az orsz. állatvédő egyesület mindig kész tájékoztatást adni e kérdésbe vágó nyomtatványainak ingyenes megküldésével.

Állatok világa.

Hány hangya van egy bolyban? *Yemg* genfi tanár több, 70 cm. magas erdei vörös hangyabolyt vizsgálván meg e kérdés kiderítése céljából, úgy találta, hogy körülbelül 100,000 ily állat él egy-egy ilyen tanyán. A számlálást úgy hajtotta végre, hogy falapátkát szurt be a bolyba napokon át mindaddig, míg az utolsó hangya is ráment arra s leseperte az állatokat mindannyiszor egy borszesszel töltött edénybe, honnan aztán rendre-rendre dögöltten kiemelte és megolvasta azokat. (ik.)

Ital-készletről gondoskodó patkány. Sok állatot ismerünk, amely szükség idejére eleséget halmoz fel, raktárol el, de olyanról, amely italkészletről gondoskodik, részemről most hallok először. Olvasom ugyanis, hogy Szudanban él egy jeroba nevű u. n. kenguru-patkány-faj állat, amely a sivatagban minden víztől mértföldekre eső területen 10 hónapon át látszólag víz nélkül él. De csak látszólag. Kiderítették ugyanis, hogy ez az állat ott a rövid ideig tartó esős időben termő vad-dinnyét, e nedvdus terményt használja fel vízszükséglete fedezésére és pedig — ha már szabad így kifejezni: igen zseniális módon. Ugyanis, amint a mondott dinnye az esős évszakban megéri, a patkány át-rágja annak indáját. A szabadra lett dinnye körül kikaparja most a patkány a földet, úgy, hogy az felében-szerében a földbe temetkezik. A többit rábízva aztán a sivatag szelére, az 10—20 centiméternyi vastagságban homokkal csakhamar beteríti. Ez a homokréteg a dinnyét a tűző napsugaraktól megvédi, az nyersen, nedvesen áll el ott. Nos a többi magától érthető. Amint beáll a sivatagon a vízhiány, a patkány felkeresi rendre-rendre az elhantolt dinnyéket, a szükséghez képest rendre-rendre megfurja azokat és szomját a nagy vízinség idejében azoknak nedvével csillapítja. Érthető, hogy amennyiben a sivatag szárazsága körülbelül 10 hónapon át tart, a sok kenguru-patkány rá van utalva nagymennyiségű ilyen vad-dinnye raktárolására s megállapított, hogy egy-egy ilyen jeroba cirka 40 ilyen apró dinnyét földel el egy idényben. *Monostori K.*

Ölbeli malac. A hűségnek, vonzódásnak legszebb példáját a kutyán, különösen az u. n. öleben tapasztalhatjuk, ám sok a példa arra, hogy egyéb állatok is felveszik az emberhez való vonzódás, ragaszkodás, hű-

ség szép tulajdonságát s nem ismeretlen pl. egy-egy csibének, galambnak, kakasnak, még inkább macskának, sőt egy-egy u. n. árva konyhai szelid malacnak ez „erénye“ sem. Azt olvasom most egy háztartási lapban, hogy egy magános urhölgy egészen fiatal vad-disznó-malacnak jutott birtokába. Az urhölgy szelid, emberséges módon tartogatta és látta el a maga körében ez állatot s magához szoktatta, valósággal ölbélivé tette azt, akár egy ölebet, vagy ölbéli macskát. Ha napközben ült a hölgy, ott kuporodott le a malac a lábainál; ha járkált, követte a hölgyet, éjjel pedig ott szunyókált a hölgy ágya melletti szőnyegen. Érdekes még e dologban, hogy asszonyát védelmezte is s pl. a szobaléánynak meg nem engedte, hogy az ő — a malac — jelenlétében az urnót levetkeztesse vagy felöltöztesse. Nem tudom, mi igaz van benne, de olvasni lehet, hogy a kínai hölgyek is tartják és kedvelik az efféle ölbéli malacokat, míg aprók, s az ölebek helyét e sörtés állatkák töltik ott be. Éntőlem távol áll helyeselni ezt, mert a kutya-macska „barátság“-nak a szélsőségeibe vitt formáját is elítélem; de felhozom itt, mint érdekes és nem mindennapi esetet az állatok világából. (m. k.)

A postagalamb tájékozódó képességének mibenléte felett mindmáig eltérők a nézetek és vélemények. Vannak, akik ma is amellett erősködnek, hogy idegkiszülékében valahol egy eddig még fel nem ismert speciális apparátusa van, az u. n. tájékozódó érzék. Idevágó francia újabb tanulmányok alapján faktumnak vétetik, hogy a postagalamb látó készüléke (szeme) kétségtelenül nagy szerepre hivatott ebben, mert 100 kilométer távolságba is ellát, így tehát valósággal óriási területet képes körben megtekinteni s e terület egész képét, ismeretű alakulását, sajátosságait emlékezetébe vésni és felismerni. Erre látszik mutatni az a tény is, hogy visszazálláskor hóval borított nagyobb terület fölött repülve utat téveszt. Ha van is hát esetleg külön érzéke a tájékozódásra, a mondott éleslátás annak legalább is egyik kimagasló segítő faktora s bizonyára így van az bizonyos mértékig minden tájékozódásra utalt állatnál és az embernél is. Így ír e tárgyrol a francia „Revue Scientifique“. Nem lehetetlen, sőt valószínű, hogy ez a körülmény általában a vándormadaraknál is mint elsőrendű tényező szerepel az otthon felkeresésében s feltalálásában, felismerésében. (ik.)

Madárvédelem.

Madaraink védelme. E címen Eperjesy Ferenc többek között a következőket írja az „Iskolai Közlemények“ múlt évi decemberi számában:

Minden kertész és természetbarát felháborodik, mikor látja, hogy a felnőtt emberek haszonlesésből, a gyermekek pedig időöltésből és pajzánságból pusztítják szorgalmas, ingyenes napszámosainkat, a madarakat.

Amint a felnőttek kiesztelt eszközökkel, u. m.: léppel, hurokkal és csapdával fogni képesek, az csak kevés százaléka annak, amit a madárirtás nyomorult sportját űző suhancok pajzánságból elpusztítanak a

madárirítás két legveszedelmesebb és sajnos, nagy kedveltségnek örvendő eszközével: a gummi- és flóbertpuskával. Amint megérkezik a tavasz s énekes madaraink fészket s abba tojást raknak, városban úgy mint falun a gyermekeknek nincs külön mulatságuk, mint gummipuskával madarakra s azok fészkeire vadászni.

Sokan azt hiszik, hogy az így elpusztított madarak száma nem lehet nagy. Ezen állításom igazolásul elmondok egy esetet. Amint egy gummipuskához való anyagot áruló vigéc, aki nem is gyáros, hanem csak egy nagyobb kereskedésnek volt a képviselője, ajánl-gatta cikkét a kereskedőnek, azt találtam neki mondani, hogy ennek a haszontalan anyagnak a gyártását és árusítását hatóságilag be kellene tiltani. Erre mintegy megsértődve azt felelte: „Jha kérem, a kereskedőnek is élni kell; ez olyan cikk, mely pénzt hoz a konyhára. A mi kereskedésünk helyben és vidéken (a falusi szatócsok által) évenként mintegy 80—100.000 gummipuskához való anyagot ad el, ami szép kis összeget hoz, mert egynek az ára 30—40 fillér“. Ezen őszinte bevallásból következtetve, Magyarországon évenként legalább is kétmillió gummipuskához való anyagot adnak el, mivel legalább is tízszer annyi hasznos madarat pusztítanak el.

Országos törvényeink elrendelik a hasznos madarak oltalmazását és büntetés terhe alatt tiltják az apró madarak elejtését, fészkeik elrombolását, tojásaik, fiókáik kiszédését és elpusztítását.

Igyekeztek mindenki a madarak oltalmazója lenni és arra másokat is buzdítani, mert akkor rövid idő alatt sikerül az embertelen madárpusztítást meggátolni s ha ezt elérjük, kertjeink, ligeteink, erdő, mező benépesednek rovarirtó madárkakkal, a mi fáradságunkat gazdagon fogja jutalmazni.

Egy kis madárvédelmi polémia. Miskolczon, hol az Á. V. E. csak imént alakult meg, a „Miskolczi Napló“ hasábjain Pfligler Ferenc rámutat az ottani „Népkert“ madártalanságára, a madárpusztításokra s felhívja a várost, hogy a kóbor macskák, ezen madárpusztítók ellen indítson irtóhadjáratot. Erre válaszolva Kissházy Ágoston Gyula fölöslegesnek, sőt hátrányosnak tartja a kóbor macskákra való lövöldözést, hiszen a lövések a madarakat is elidegenítik. Ezeket csenddel, fészkelő alkalmatossággal, téli etetéssel lehet meghonosítani s elszaporítani, a macskákat pedig csapdákkal elfogni, vagy a fészkekre másképp ártalmatlanná tenni. Mindezekre reflektálva, Drégely Aladár odanyilatkozik, hogy igenis feladat mesterséges uton istápolni a hasznos madár megtelepedését és fenmaradását, macskákra való lövöldözés nélkül: arravaló a csapda, vagy a behozandó macskaadó, hogy e kártékony állatokat erősen megtizedelje a madárság javára s ajánlja, hogy bizzák ennek az egész kérdésnek a megoldását az ott már megalkult állatvédő egyesületre.

*

A mi véleményünk is ez. Az ifju egyesület előtt méltó és üdvös teendő áll ebben, törekvése akkordját üsse meg hát bátran evvel az első cselekedetével; nem lehet kétség, hogy a város kivált ebben fogja minden lehető eszközzel támogatni az új egyesületet. (i. y.)

Állatvédelem általában.

Adat a légyirtáshoz. Benne vagyunk az u. n. légy-szezonban s fő a fejünk, hogy kivált istállózott állatainkat hogyan, miképen óvjuk meg a legyek inzultusától, amely állataink lerontásában, hasznosításuk csökkentésében eltagadhatatlanul nagy szerepet visz, sőt kétségtelenül fertőző természetű betegségek terjesztésében se tétlen.

Számos irtó, pusztító szer és eljárás divik a légyirtásban, nem is egészen eredménytelenül, azonban ezek között kevés van olyan, amely a legyek jövődó generációjára is sikeresen pusztítólag hat s innen van, hogy a légykalamitáshoz teljesen uraivá lenni nem tudunk.

Hiszen kétségtelenül nem megvetendő eredmény már az sem, hogy százezreit a már röpkedő légynek meg tudjuk semmisíteni, pl. léppel való fogással, légy-csapdákkal stb., de hol van az a töméntelen légyrete, légyporonty, amely folytatólagosan keletkezik, amely légygyé lesz s végzi áldatlan munkáját tovább? Hogy hol van? Rendszerint ott van a környezetben. Reá kell hát törni arra is, mert csak avval lehet megakasztani a légynek további keletkezését.

Nos, a légy porontyai rendszerint a trágyában, az alomban, s az istálló szerves anyagokat tartalmazó szennyjében vannak. Nem tréfa, hogy egyetlen légy 60—70 petét rakhat s hogy ezek mintegy 4 hét alatt már maguk is továbbszaporító légygyé fejlődnek. Nem tréfa s nem csoda, hogy ily nagymértékű és gyors szaporodás aztán felettén megnehezíti az ellenük való küzdelmet, tekintve még, hogy egy nyári idény alatt négy generáció is követheti s követi is egymást.

Anyagokról már most, amelyek a trágyára konserválólag hatnak, ismeretes, hogy a legyek porontyaira egyben pusztító hatást fejtenek ki s ezek közt első helyen állnak a *káli-sók*. Indokolt azért ezek egyikét vagy másikat az istálló és alom s kivált a falak menti terület behintésére igénybe venni. Ujabbban az *ammoniak-foszfatot* is jó sikerrel használják e célra. *Mo—*

HIREK.

Személyi hírek. The American Humane Association c. Albany New-York-ban székelő egyesület az Országos Állatvédő Egyesület elnökét tiszteletbeli tagjává választotta. Ez az egyesület az észak-amerikai egyesült államokban működő gyermek- és állatvédő egyesületek szövetségét képviseli. A legutóbbi évben — mint ez a Humane Association nyomtatványain olvasható — a szövetséghez tartozó egyesületek 171,799 gyermeket és 1,347.185 állatot részesítettek gondozásban. — *Fodor Árpád*. A szentgotthárdi főgimnázium az 1910—11-ki értesítőjében megemlékezik a Budapestre áthelyezett tanárról, Fodor Árpádról, ki azóta a Magyarországi Állatvédő Egyesületek szövetségének titkárává választott, többek között a következő sza-

vakkal: „Az iskolai munkálkodásból fennmaradó idejét nagy buzgósággal szentelte az iskolán kívül eső munkálkodásnak és különösen az állatvédelem terén fejtett ki eredményes működést. Buzgó tanár, barátságos kollega volt. Eredményes működéséért ezen a helyen is meleg köszönetet mond az igazgató.“

A berlini állatkert részvénytársaság 1910. évi jelentése szerint belépti-dijakból betolyt 648.135 Márka, (1909: 630.325 Márka). Bérleti díjakból 99.242 Márka, (1909: 101.734 Márka). Vendéglő, kávéház és egyebekért fizetett bérekből: 212,808 Márka (215,021 Márka). Összbevétel 1,004.384 Márka (986.949 Márka). A kiadások 841.442 Márkát tettek (842.070 Márka). Fölösleg: 162.941 Márka. Ez összegből értékleírásra fordítanak 154.196 Márkát, új számlára átvisznek 31.177 Márkát.

—d—

KÜLÖNFÉLÉK.

Indítani nem akaró lovat (ha t. i. nincs tulterhelve s nem betegesen csökönys,) indításra lehet birni — mint egy lótarló írja avval, hogy az ember egy félmaroknyi földet töm az állat szájába, hogy avval maszatolni legyen kénytelen. E foglalkozás közben ugyanis kimegy fejéből az ellenszegülés — mintegy megfélemezik arról és csekélyebb nógatásra is (oktalan ütőverés nélkül) indit. Meg kell próbálni. Mo.

TARTALOM: Az állatvédelmi ügyek a földmivélsügyi miniszterium ügykörében. — Ebadóemelés Budapesten. — Ebzárlat Budapest egész területére. — A budapesti utcai galambok. — Ehető madárfészkek. — Egyesületi és szövetségi hírek: Körirat a szövetségekhez tartozó egyesületekhez. — Az O. A. V. E. a soproni Á. V. E.-nek. — A nyíregyházi állatvédő egyesület. — A szombathelyi állatvédő egyesület. — A kassai állatvédő egyesület. — A győri állatvédő egyesület. — Pancsován. — Losoncon. — Szemle: Állatvédő versenystálló-tulajdonos. — A berlini állatmenedékház. — Sadizmus és állatkinzás. — Iro-

Városi kövezeten lábaikban kimerült lovak adásvévével Charlottenburgban egy társaság foglalkozik. Ez, kövezeten már nem használható, lábaikban bizonyos fokig hibás vagy rokkant lovakat vásárol össze s eladja azokat vidéki, puha talajon gazdálkodó és fuvározó reflektánsoknak, természetesen méltányos áron. A tapasztalásból ítélve, ezek, a mondott városi viszonyok közé már alkalmatlan, gyakran még egészen fiatal lovak a vidéki puha talajon lábaikban (patában, izületekben) csakhamar annyira rendbe jönnek, hogy akadály nélkül jól használhatók. Érdemes volna a példát Budapesten is követni. Mo.

Állatvédők elfoghatják az állatkinzókat Amerikában. A „New-Yorker Staats Zeitung“ 1907. évi okt. 10. száma szerint a newyorki törvényszék az előző napon állatkinzók felett itélkezett. A nyár folyamán elfogott kocsisok száztizen voltak mint állatkinzók beidézve. Ezek közül ötvenhetet az ujonnan alakult New-York City Humane Society, ötvenhármát pedig a régebbi állatvédő egyesület közegei fogtak el. A kocsisok nagyobb része beismerte az állatkinzást és 5—10 dollár bírságot fizetett. Büntetve lettek azok is, akik a kihágást nem ösmerték be. Jelétül annak, hogy az állatvédő egyesületek közegei épp oly feltétlen bizalomban részesülnek, mint a hivatalos rendőrök. y. i.

Szerkeszti MONOSTORI KÁROLY kir. tanácsos, főiskolai nyugd. tanár, egyesületi főtktár, felelős szerkesztő.

dalom: „Gyermek-Naptár“ az 1912. évre. — A Mecsek-Egyesület Évkönyve. — *Állatok világa:* Ilany hangya van egy bolyban? — Ital-készletről gondoskodó patkány. — Óibeli malac. — A postagalamb tájékozódó képességének mibenléte. — *Madárvédelem:* Madaraink védelme. — Egy kis madárvédelmi polémia. — *Állatvédelem általában:* Adat a légyirtáshoz. — *Hírek:* Személyi hírek. — A berlini állatkert. — *Különfélék:* Indítani nem akaró lovat. — Városi kövezeten lábaikban kimerült lovak. — Állatvédők elfoghatják az állatkinzókat Amerikában.

Az Országos Állatvédő Egyesület

helyiségében

(Budapest IX., Ernő-utca 11—13) kaphatók:

CHERNEL ISTVÁN. Az okszerű madárvédelem eszközei. Ára 30 fill.

Dr. KUKULJEVIC JÓZSEF. Magyarország madárvédelmének története, fejlődése és jelenlegi állapota. Ára 1 kor.

Dr. KUKULJEVIC JÓZSEF. Az állatvédelem fontossága az emberiség művelődésének szempontjából. Ára 20 fill.

MÁDAY IZIDOR. Az Országos Állatvédő Egyesület huszonöt évi működése és az állatvédelmi törekvések Magyarországon. Ára 1 kor.

Ugyanaz, német fordításban. Ára 1 kor.

MONOSTORI KÁROLY. Lógondozás. Ára 60 fill.

K. NAGY SÁNDOR. Az ember és a kutya. Védekezés a veszetség ellen. Ára 30 fill.

PÁKOZDY LÁSZLÓ. A szemellenzöről. Ára 20 fill.

KEREKES JÓZSEF. Madaraink védelme. Ára 40 fill.

Dr. FROMM GÉZA. Madárvédelem. Minta-telepek. Ára 70 fill.

Gyermek-naptár. Ára 10 fill.

MÁDAY-CHERNEL. Madárvédelmi törekvések Magyarországon. Ára 3 kor.

Madarak és Fák Napjára az ünnepély programjába való iskolai beszédek, tanulók mondókáit, a Liga alakításának leírását tartalmazza a **Madarak és Fák Napja** című könyv, mely a hozzávaló eredeti **dalosfüzettel** együtt 2 koronáért bérmentve rendelhető a szerző, Vaday József címén Nagyváradon. (Második bővített és átdolgozott kiadás.)

„Jókai“ könyvnyomdai műintézet, Budapest VII., Thököly-ut 28. (Garay-bazár.)

ÁLLATVÉDELEM

Az Országos Állatvédő Egyesület tagjai és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségéhez csatlakozott egyesületek tagjai külön előfizetés nélkül, tagdíjuk fejében kapják

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI
 ≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ“-NEK KÖZLÖNYE ≡
 BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCA 11—13. SZ. TELEFON 85—12

Ezen lap közleményeinek utánnyomását nemcsak szívesen megengedjük, hanem tisztelettel kérjük is
 Megjelenik egyszer havonként
 Előfizetési ára 1 évre 2 korona

1325/1911.

MEGHIVÓ.

Az Országos Állatvédő Egyesület *választmánya* és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének *végrehajtó-bizottsága* 1911 szeptember hó 23-án szombaton délután 4 órakor az *elnök lakásán (VI., Aréna-ut 108)* együttes

ülést tart.

Napirend: 1. Titkári jelentés. 2. Pénztáros jelentése. 3. Az O. Á. V. E. függőben levő jogi ügyeiről jelentés. 4. Az állatvédő felügyelő jelentése. 5. Jelentés az O. Á. V. E. taglétszámáról. 6. Jelentés a M. Á. V. E. Sz. jelenlegi taglétszámáról. 7. Jelentés a gyermek-naptár terjesztéséről. 8. Beszámolás a Madarak és Fák napjáról az iskolákból beérkezett jelentések tárgyában. 9. Netaláni indítványok.

A földmivelésügyi miniszter ur elismerő irata.

Még mielőtt az állatvédelem és az állatvédő egyesületek ügyei hivatalosan a földmivelésügyi miniszterium ügykörébe utaltattak volna, az Országos Állatvédő Egyesület működési körénél és céljainál fogva magát elsősorban a földmivelésügyi miniszterium egyik közegének, a földmivelési ügy munkásának tekintette.

Ebből folyólag az O. Á. V. E. kötelességének tartotta, hogy időnként minden lényegesebb intézkedéséről jelentést tegyen, mely jelentések a miniszterium részéről nemcsak méltánylásban, de az intézkedések anyagi támogatásban is részesültek.

A miniszterium támogatásáról ezuttal is a legnagyobb hálával emlékezünk meg, de e támogatásnál is nagyobbra értékeljük, hogy tevékenységünk és intézkedéseink állandóan a miniszter helyeslésével találkoznak.

Ennek fényes tanujele az alábbi miniszteri leirat, mely a napokban érkezett az egyesülethez.

Midőn a legmelegebb hálával adózunk a földmivelésügyi miniszter urnak egyesületünket kitüntető leiratáért, buzdítást meritünk abból arra, hogy az eddigi irányban szívós kietartással tovább munkálkodjunk.

A velünk szövetséges állatvédő egyesületeket pedig kérjük, hogy bennünket munkánkban úgy mint eddig teljes rokonszenvvel támogatni sziveskedjenek.

A miniszteri leirat szövege a következő:

Földm. m.
 53,186 szám.
 XI—3.

Az országos állatvédő egyesületnek

Budapest, IX., Ernő-u. 11-13.

Folyó évi március 29-én, 30-án és május 2-án 486, 503 és 673 számok alatt kelt felterjesztéseiből örömmel és meglelégedéssel vettem tudomást az egyesületnek azon hasznos tevékenységéről, mely szerint az általa kiadott állatvédő falitábláknak úgy a fővárosban, mint a vidéken való terjesztése útján az állatok kímélése iránt való hangulatot, kedvet és buzgalmat a köznépbén ébreszteni, fentartani és fokozni törekszik; továbbá azon tevékenységéről, melyet a Madarak és Fák napjának felkarolása érdekében kiadott „Évkönyv“-nek és a „Miként ünnepeljük a Madarak és Fák napját“ c. kiadványnak terjesztése útján a legutóbbi időben kifejtett.

Fogadja az egyesület az országos állatvédelem előmozdítása érdekében minden irányban kifejtett üdvös és célirányos működéséért ez alkalommal is teljes elismerésemet.

Budapest, 1911 szeptember 1-én.

A miniszter helyett:
 K a z y, államtitkár.